

POBL VREIZH

4^L

NIV. 108
GENVER 1979

HARPIT POBL VREIZH

KRP 2746-79 ROAZON
CCP RENNES

9e listennad

H. Bourly, Chaville (92)	15,00L
Henri B., Ivry-sur-Seine (94)	10,00L
A. Beon, Kemper	10,00L
J. Fulup, Gwengamp	20,00L
Noel T., Cesson-Sévigné	20,00L
J.C. Jequel, St-Herblain	20,00L
P. Le Meur, Ploemeur	20,00L
Y. Donguy, St Briag	20,00L
L. Le Doze, Naoned	70,00L
J.P. G., Brest	20,00L
L. Bodivit, Pleuven	20,00L
Karel T., Paris (75)	20,00L
D. Gilles, Kemeneven	20,00L
Bernard L., Coueron	20,00L
J. Gwilhoù, Kemper	20,00L
A. Korneg, Kemper	20,00L
Y. Abiven, Sant Tegoneg	20,00L
L. Kleac'h, Kemper	70,00L
Sylvie R., Orléans (45)	20,00L
Kevrenn UDB Kraon	19,00L
J.L. Le Mée, Lannuon	20,00L
A-duerion ag an Oriant	8,00L
Dishanw, Angers (49)	30,00L
Wella Angell, Kernow (GB)	10,00L

537,00L

Diwar al listennadoù all 4834,00L

War-un-dro 5371,00L

Ar mis-mañ n'eo ket ken ponner plad ar gest : n'eus ket da vezañ souezhet, peogwir, ma oa 42 a vadoberourion ar mis tremenet, n'eus, ar mis-mañ, nemed 24.

Red eo bet deomp, kàer hon eus bet ober, kass hor prisoù war raog : da 4 L e sav bremañ Pobl Vreizh unan-hag-unan, da 40 L ar c'homanant ordinal, hag adaleg 60 L ar c'homanant skoazell. N'eo ket ganimp-ni eo bet lakaet ar c'hresk war ar paper, ar fotoioù, ar c'hargoù sossial : ar mouller eo a rank, eñv, paeañ, ha ni, goude, a rank e baeañ.

N'ho peus ket c'hoant, lennerion ha komanterion ger, e vefe prenet Pobl Vreizh gant Hersant ! E kompagnunezh tud « disteñ-

get » e vefe : Le Figaro, Paris-Normandie, France-Soir, L'Aurore, La Liberté du Morbihan, ha reoù all c'hoazh.

Diaes meurbed eo d'ur gelaouenn-stourm chom en he sav. Hag amañ, gant Pobl Vreizh, ez eo berniet, n'eo ket ar foenn, mes an diaesterioù : ur gelaouenn-stourm politikel eo Pobl Vreizh, hag ur gelaouenn-stourm e brezhoneg.

Gouid awalc'h a rit ahendall pegen diaes e vez d'ur stourmer UDB gwerzhañ Pobl Vreizh war ar ru. Ne c'hellomp ket gortos milionoù eus ur werzhadeg sort-se. A-boues eo gwerzhañ Pobl Vreizh e-gis-se, mes n'eo ket un avañs e-keñver ar moneiz...

Setu n'eus kén nemedoc'h, lennerion ha komanterion Pobl Vreizh hag a c'hell beb mis, ingal, didrous, en ur gass deomp muioù-ha a arc'hant c'hoazh, miroud ouzh Hersant a ober e wall-daol !

Trugarez vras deoc'h ewid ho tonesonoù, bras ha bihan.

Pobl Vreizh

KOMANANTOÙ

	boutin : 40 L	V
P	skoaz : 60 L	R
O	pe ouzhpenn	E
B	KRP ROAZON	I
L	2746-79	Z
	C.C.P. RENNES	H

Ti-Moullerezh « Iroise »

29219 Releg-Kerhuon

Rener ar gelaouenn :

Fañch Morvannou C.P.P.A. 50 091

1700 skwerenn

Komanantit d'ar gelaouenn bolitikel nemeti e
brezhoneg penn-da-benn

Pobl Vreizh (service abonnements *)

BP 304 - 29273 BREST-CEDEX

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

a gass e gomanant

Boutin : 40 L (1)

Skoaz : 60 L pe ouzhpenn (1)

Estrenvro : 60 L (1)

(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Amañ an arc'hant

dre chekenn-bost (1)

dre vandat-lizher (1)

dre chekenn-vank (1)

CCP RENNES 2746-79

* da verkañ dre red war ho kolo-lizher

AN UDB HAG AR VOTADEGOÙ-KANTON

Bodet e Sant-Brieg d'an 19 a vis Du 1978, en deus burew politikel an UDB diviset lakaad kandidated eus ar strolad e-barzh 36 kanton d'an nebeutañ da geñver ar votadegoù-kanton a zo d'en em gavoud e 1979.

Setu amañ roll ar c'hantonioù-se : Kraon, Konk-Kernew, Rosporden, Pont-e-Kroas, Kiberen, Sarzhaw, Ploarmel, Gwened-Kornog, Ar Gemene, An Arvor-Plañwour, Lann-ar-Stêr, An Oriant 1, An Oriant 2, Gourin, Karaes, Pleiben, Roazon 7, Roazon 8, Etables, Sant-Brieg-Norz, Dinam-Kornog, Sant-Maloù-Su, Plouc'ha, Perros, Plistin, Naoned 5, Sant-Naser-Kornog, Naoned-Reter, Carquefou, Herbignac, Brest 4, Brest 1, Brest 6, Kastell-Paol, Plabenneg ha Gwiltalmese.

Bez e c'hell c'hoazh an UDB choas un nebeud pastelloù-votiñ — nebeutoc'h ewid 10. Gant 45 pe wardro, e vo an UDB peder gwech stankoc'h war an dachenn ewid na oa bet er votadegoù-kanton diwezañ, ha diw wech stankoc'h eged er votadegoù diwezañ mis Meurzh 1978, ma oa ar re-mañ da gass kan-naded d'ar Gampr e Paris.

KER DAONET E KOUSTO AN ABADENN-MAÑ ADARRE. SETU EMA AN UDB E SONJ GOULENN TAMMOÙ ARC'HANT DIGANT AN OLL RE C'HOANT DEZO HARPAÑ HE STOURM EWID UR VREIZH SOSSIALIST HAG EMREN.

3 C'HOMANANT GANT PRIS 2

Bez e c'heller, bremañ p'eo kresket komanant-bloaz Pobl Vreizh (40 L), ober « un afer vad » memestra : komanantiñ tri den, en ur gass 80 L nemedkén.

Ar studierion, berr ar moneiz gante, an dud dilabour, berroc'h c'hoazh, a c'hell en em lakaad tri-ha-tri evelse, kass o 80 L (gant ur chekenn hag ul lizher o tisplegañ ez eo ur c'homanant ewid 3), hag e vo kasset beb a b/Pobl Vreizh dehe epad ur bloaz.

KASTELL

VERSAILLES

A-viskoazh omp bet, ni en UDB, a-eneb ar rustoni.

A-viskoazh hon eus bet kondaonet gwall-daolioù paotred ar vechenn. Koulskoude, pa vez gwelet e petore stad fall eo kouezet hon bro, penaos e rank kement a dud yaouank kuitaad ar vro da glask labour, penaos 'vez renet ar vro-mañ deus Paris, penaos e vez nac'het o sewenadur d'ar Vretoned, e teuer da gompren e c'hell an disesper tapoud krog war heniennou. Dibabet hon eus un hent disheñvel, a c'hell bezañ hir hir sur-awalc'h, med unan eo o telc'her muioc'h kont deus pezh a soñj an dud. Leuniet 'vez o fenn deze 'barzh an Tele gant kaos-kaozioù ur son kloc'h hepkén. Penaos e c'hellomp ni, en deiz a hiziw, lakaad hon menozioù da vezañ anavezet ? Nerzh ha youl vad hon militanted ! N'omp ket niverus awalc'h c'hoazh, se zo sklær. Ha koulskoude, hon eus kavet war hon hent, ped a dud a wel an traoù evel dromp, ped a dud o lâred eo poent ober un dra bennag, ped a dud o klemm ? Bodañ an dud ha lakaad aneze da stourm assambles en Breizh, zo evel klask dastum kaoc'h-keseg gant ur gordenn war al linenn hent-houarn, siwazh.

O paoues bezañ kondaonet da 15 bloawezh toull-bac'h, ema L. Chennevieres ha P. Montauzier. 15 bloawezh en toull ! Ya, lennet peus mad, tudoù, ha daoust hag-eñv o defe lazhet heni pe heni ?... Nann, den ebed, med drailhet o deus un nebeud liwadurioù eus kastell Versailles, lorc'h sewenadur hag istor Bro-C'hall. Ur skwer a oa, sur awalc'h, med daoust hag-eñv eo mad gwalldretiñ kultur ar re all war zigarez e vez gwasket hon heni ?

Rebechet eo bet ar gwall-daol se gant an oll e Bro-C'hall ha gant ur bern tud en Breizh iwe. N'eo ket souezhus, met souezhet e vezer pa weler kement a chapelioù hag a gastelloù dismantret, kement a deñzorioù laeret bemdez e heni pe heni aneze, kement a destoù deus an amzer dremenet, pinwidigezh sewenadurel hon bro, laosket da vont da goll, ha den d'ober trous. N'eus ket pell, e oa kouezet tour ilis Plougras. Un ilis eus ar 15^e kantved. N'eus ket klevet kalz a dud, droug enne, o klemm, n'eus ket bet gwelet kalz a brofoù kaset da vaer Plougras. Ema sewenadur Breizh o verwel, ha hag e chom mud ar re a oa ken fuloret p'eo bet distrujet liwadurioù Napoleon. Daoust hag-eñv na vefe ken ar Vretoned, Bretoned ? Chañchet o dije tu d'o chupenn, gwisket ur porpant glas, gwenn ha ruz, skoet o yezh d'ar blotoù ? Ha dall e vijent deuet da vezañ ? Ken alies eo bet laret e oa Breizh ur vro warlec'hiet, pell deus partoud... Dibikousañ aneze a rankomp ober.

Pegouls e vo kaset Beaubourg war ar maes ? Pegoulz e ressewo oll rannvroioù an

HAG ILIS PLOUGRAS

Eksagon kement a arc'hant hag a vez dispignet ewid sevenadur ar Barisianed ? Pa 'vo budjet ar c'hultur ken bras hag heni an Arme martese !

Ha petra soñjal deus lesvarn surentez ar Stad ? N'eo ket re eeun ar justiss rentet ganti, m'eus aon. Pa oa bet lazhet archevien e Korsika, e oa bet kaset Simeoni d'an toull ewid tri bloaz. Abalamour d'an inflassion sur-awalc'h, ne dalv ket ker buhez un archer, e-kichen taolennoù disliwet Versailles.

Ha tud an OAS, pelec'h emaint bremañ ? Newez 'zo, hon eus bet lennet e-barzh an « Houad-chadennet » (29-11-78) e oa bet unan anehe medalennet « Komandour al leijon a enor » gant Jist-karr. Komandant eus ar Rep kentañ e oa e 1961. Ha goude ar Putsch a oa bet skarzhet kuit eus an Urzh. Eürusamant eo bet gwalc'het toud o zorfejoù deze goude 1968. Martese e vo kouignaoù un dewezh bennaket ewid militanted Breizh iwe ? Poent eo lakaad tud al Lesvarn brein-se da dreiñ mein da sec'hañ 'med « Kloc'h bras Plougras a sone en e blass a-boues ul lass », chomet mud da vad e-mesk ur bern mein benerezh a ziskouez da baotred ar vechenn n'eo ket prest c'hoazh tud ar Vro-mañ da vezañ dihunet gant bombesennoù.

Paotr Binig

CAFÉ DES MOUETTES TAVARN AR SKREWED

Guinness diwar ar waskeres

—
Porzh a goñvers

BREST

Tél. 44.33.21

KOAD D'AR VOLOÑJERIE !

N'eus ket kehid-se zo c'hoazh e oa bet jeu e-barzh ar c'helaouennou, abalamour da bris ar c'hreskennoù...

Ha bremañ e welan ez eus kaos eus pris ar bara. Ya, abaoe ma 'z eus bet roet un tamm frankis da bris ar bara, e vez roet koad d'ar voloñjerien. An deiz all, 'm eus lennet e vo red dezo merkañ teir gwech pris o bara : ur wech war ar werenn-stal ur wech e-diabarzh an ti-gwerzh, hag ur wech c'hoazh dirag kement sort bara. Ha kement-mañ adaleg an 20 a vis Du. Piw an diaoul en deus lakaet en e benn embann ul lesennig ken dister ha ken droc'h ? An Ao. Monory, ministr ar Yalc'h, an heni eo.

Un dismegañs ken bras ouzh ar voloñjerien, ur fae ken divalaw war o labour-nos, ne c'hellent dont nemed a-berzh ur c'hof tew bennag, karget e greis dezañ, 'm eus aon, gant meusioù lipous o tont eus ti Combe (pennrener kevread boloñjerien Frañs). Rag goùd a oar an oll n'eo ket diwar ar bara eo e teu pinwidig ar voloñjerien. Chom a ra ar bara ar marc'hadmatañ boued da zebrñ bemdez a gaver da bremañ. Monory, gant ho lesennig tu-pe-du, e lakit difiziañs da sevel en dud ouzh paotred ar bara, red diwall diouto evel ma vefe làron ha gwall gañfarted...

Padal, ema Euromarche hag ar stalioù bras « liesbroadel » o tegass ar c'houk blod hag an diwezh e penn ar goñsomatourien, gant an trous-musik a sav en o stalioù... Hag e vez ar vugale, koulz hag ar paour-keizh divad, o c'hlaourin gant ar c'hoant-kaoud dirag kemendall a varc'hadourezh dispaket braw, ar musik hag ar bruderezh ouzh o lakaad da gaoud c'hoant, gwelloc'h da gaoud ezomm eus kant tra didalvez ha bresk... Neuse, petra 'gont an tammig marc'hamatoc'h pe an tammig kerroc'h a vez ar bara er Yeuc'h pe e Lannuon...

Ouzhpenn-se red eo lavared ur wech ouzhpenn n'o deus ar goñversanted vihan hag an artisanted na sindikad gwirion na framm ebed d'o difenn. Hourmant, « paotr e lapined », hag en deus bet gwraet van, un amzer zo bet, da selaou klemmoù ar goñversanted vihan, zo aet da julod bremañ, ha n'eo ket nec'het tamm ebed gant kudennoù an dudigoù-se. Deuet eo da vezañ un notabl a-fesson, ur Gourvennec ar goñversanted vihan... Red 'vo ober bec'h, hag ewid bezañ selaouet, dineizhañ ar paotr Hourmant, ouzh e lakaad da c'hwessa ar c'haoc'h-yér en-dro.

Mab ar boloñjer

Gernot

N'eus ket a vekanikoù-gwalc'hiñ gant toud an dud c'hoazh.

RAKTRESSOÙ-KRESKIÑ

Gouzoud a ra an oll pegen disunvan eo deuet al labourerien-douar da vezañ etreso. Rag, dre ma vesent degasset muioc'h-mui er marc'hadoù hag e framm an ekonomiezh, e teue lod da vodernaad kalz, tra ma chome re all da strañ. Se zo kaos, assambles gant traoù all, m'eo aet war zigreskiñ spontus niver ar beisanted.

Gwelet hon eus iwe ema ar gouarnamant hag e vewelen er vro-mañ oc'h ober par ma c'hellont, dre hanterouriezh ar c'h/ **Crédit Agricole**, da sikour kass war-raog an digreski-se, en ur lakaad al labour-douar etre daouarn un nebeudig tud desket bras (pezh n'eo ket un dra fall eveljust), ha kustum da gontañ arc'hant, evel m'eo dleet, ha dreistoll da arc'hantiñ muioc'h c'hoazh diwar ar pezh o deus. Daoust ha n'ema ket en o soñj e teufe produioù esporzhet hon labour-douar da baeñ petrol, e-touesk traoù-all ?

Mad, diwezatañ ardivink bresel ijinet ganto ewid-se eo ar « Raktressoù-kreskiñ » (e galleg : plans de développement). N'eo ket toud bezañ boaset an dud d'ar soñj eo, red dezo chañch gounidegezh alies, n'ez eus netra stabil kén, nemed ha mont war-raog dalc'hmad a vefe gwraet, a-barzh na vo bras spontus an tiegezh. Bremañ eo red da vad en em zisober diouzh ar re na fell ket dezo dont e-barzh ar jeu-se, hag ober brassoc'h c'hoazh an troc'h etre ar re-mañ hag ar re a zo prest d'ober. Kapitalisted ha patroned, setu petra 'rank al labourerien-douar dont da vezañ.

Ewid c'hoazh, n'eo nemed taolioù arnod eo emeur oc'h ober gant an ardivink, hag e vez degemeret beb bloaz nebeud tre a raktressoù. Med petra ez int dre just ? Sañset eo sikour peisanted diasezet dija, da c'hounid dereatoc'h o c'hreun, med pris ar gounid-mañ eo bezañ integret muioc'h c'hoazh, neuñvial pe bezañ beuzet e-barzh traoù evel ar c'hooperatioù bras a ren toud al labour-douar. En ur brestañ arc'hant marc'hadmad d'ar re favoriset dija, d'ar re a zo an tostañ o

spered douzh heni ul labour-douar o vont dalc'hmad, war raog. Rag ar re-mañ, gouzoud a rit, pa ne vo kén nemeto wardro an douar, e vo aes tre dont a-benn anezo, seul vuioch ma vezint dalc'hmad eus tu ar « stabilised ».

Ober proletered eus ar beisanted krenn, an dra-se eo emaint oc'h essa ober, ewid doare. Er jeu-se, petra' chomfe eus Breizh, e lec'h n'eus nemed al labour-douar a vefe yac'h awalc'h en ekonomiezh. Harpañ, stourm e kement mod zo toud, setu petra zo red. Setu ur pezh a gompren hag a sant muioc'h mui un nebeud peisanted, reoù yaouank alies awalc'h. Pa ne vez chadennet re dija o daouarn dezo, avad.

Troc'her-buzhug

DEIZIATAER...

pe ajenda **Skol an Emsav** zo deuet er-maez ewid ar bloaz newez 1979, e brezhoneg penn-da-benn.

Lennerion **Pobl Vreizh**, ma n'eo ket bet prenet ganeoc'h c'hoazh hoc'h ajenda 1979, gant heni **Skol an Emsav** ho peus unan brezhoneg.

Kavet' vez da brenañ :

- e meur a levr di : 12 L an tamm ;
- en ur skrivañ da : K. Giraudon, 24 ru E. Souvestre - Cedex 4 - 29000 Kemper : kassit ur chekenn 14 L, ur chekenn savet e brezhoneg eveljust : pewarzeg lur.

Ha ra vo laouen ewidoc'h oll an tri-c'hant pemp dewezh ha tri-ugent eus ar bloaz newez ez omp en deroù anezañ.

SKOLIATA

Unan eus farsiteoù ar vicher gelenner eo gweled ar re all, ar cherkoleged, o tic'hastin da vad da leuniañ ar follennoù trimisiege. Ar re-mañ, m'ho peus soñj, a vez kaset d'ar gerent e fin un trimisiadskol, da reiñ keloù dezo eus an notennoù, ha soñj ar vistri war o bugale garet.

« Seul verroc'h, seul welloc'h », e soñj ar peb brassañ eus ar cherkoleged : tud akoursed kaer war ar vicher hastañ afo. Ha mab va zad, Storloker ma 'z eo, ha dezañ e vloawezh kelenn kentañ o vont en e roud ? Feiz. E-gis ar re all e rafe... nemed ha farsussoc'h 'vefe tu memestra.

Setu deoc'h un tañva eus ar pezh a vefe moien da skrivañ, gant soñjal un tamm. Ha ma 'z eus fent da gavoud un tu bennag er vuhez, perag ne vefe ket plantet eno, diseblant d'an oll ? Beb sort skolidi zo, gouzoud awalc'h a rit, herwez ar mod ma ya dezo pe get, kelennadurezh vad ar skolioù, a glak ober anezo mewelien ar framm kevredigezh emaoimp o vevañ enañ.

Bez 'z eus re lenticid. Evel hemañ « en devez aon rag sevel e vis » ; pe hemañ all « ken didrous ma n'on ket sur memes e oar galleg » (p'eo war ar saosneg ema va micher), nemed hag ar plac'h-se e vefe » a ra he seizh gwellañ da guzhad an nebeudig saosneg a oar ». Un all zo « kountant da zont d'ar c'hentelioù, med setu toud ». Un all c'hoazh « ken berr e vemor matisoñj awechoù ez eus ur gentel o vont endro tro-dro dezañ », a zo kar d'ur plac'h « beuzet an nebeud a oar en ur mor a ewezh n'eus ket anezañ », pe ur paotr all c'hoazh « n'on ket sur e mod ebed e oar ez eus ur c'helenner epad ar c'hentelioù ». Lentañ toud avad eo ar paotr-se « a grog an derzienn ennañ pa ne sant ket ar voger douzh e ziwskoaz ».

Re all, er c'hontrel, zo bresserien, chaokerien gomzoù pe... traoù all : « O chaoakñ doussig e vez-hi epad ar c'hentelioù, goude na gomprenfe ket ar ger » « chewing gum » er yezh orin ». Ha bandennad vad an teodoù : « Kement a draou he devez da lavared, ken ne gav bikén amzer da gaoseal saosneg ». « Ur gwall deod a blac'h, eürusamant e teu mennosioù da heul ». « Ezomm kaoseal en devez kement, ma ya e saosneg awechoù ». « Re okupet o selaou e vouezh e hunan, hag oc'h ober yezhoù ewid en em abusiñ en ur glask deskiñ saosneg ».

Lod zo n'ez eus anezo nemed dre berzh ar re all. « Mad da selaou, ha memes awechoù ar c'helenner ». Pe ur paotr « a dalvez da zigarez d'e ameseg da varvailhad, sed n'eo ket ewid diouverin amzer da selaou kentelioù ». Pe unan n'eo nemed « ameseg e ameseg ». Ha hemañ a « ra daou ha daou gant un all, digarez dezañ da nompas bezañ interesset ». Ha c'hoazh : « paneved e vez dalc'hmad o selaou e ameseges, ne ouezfen ket ez eus anezi ». Ha berroc'h : « piw eo ? ».

Ha rumm ar re a vez sabatuet 'benn 'vez kaoseet outo estreged galleg. « Troet da ober un dismegañs personel eus kement goulenn a vez gwraet outi ». « Ewid doare ne oar nemed ur frasenn e saosneg : « adlavarit mar plij », nemed e ra ganti alies da vihannañ ». Pe neuse : « e respont d'an oll goulennnoù « keskidi ? ».

Añfin... Ewid an dro gentañ, kea, ahann da lakaad d'an oll « mad, mad awalc'h, fall awalc'h ». An, diwezatañ 'r gwellañ, memestra... !

Ar Storloker

paol keineg

35 HAIKU

Ti-skol Lanvelleg serret da vad...

SKEUD AN ANKOÙ ZO WAR AR MAES...

Pa vez serret ur skol en ur gêr vihan, e vez un troad ganti barzh an toull hag egile war ar bord.

Setu pezh a zo o paoues arruoud en Lanvelleg, Bro-Dreger.

Ne vo mui klewet youc'hadennou ar vugale, laouen o c'hoari e porzh ar skol endro d'ar gwez. Serret eo an nor da vad. Bremañ e vo red deze sevel abretoc'h, ewid bezañ « dastumet » gant ur c'harr-boutin. Evel-se e vo aresetoc'h deze, pa vefont deuet bras, tapoud o sac'h ha kemer hent Paris da glask labour. Kustumet e vefont abred.

Petra zo bet kaos deus se ? Re isel 'oa niver ar skolidi, ha neuse oa ket « rañtabl » ar skolaer kén. Ilis Plougras 'oa ket rañtabl iwe, ha neuse eo kovezet he zour. N'eus ket arc'hant ewid mein kozh ar Proviñs, miret eo en paris ewid Beaubourg ha Versailles.

Warlene dija, e oa bet serret skol ar gêriadenn nesañ, Sant-Kare ; aet ar skolaer war e leve ; hag, evel ma oa war teodoù an dud e vije bet den da ramplasiñ anezañ, n'o doa ket kredet kerent ar vugale goulenn ur skolaer all, ha kass o bugale da Blouared o deus gwraet...

Er gêriadenn-se iwe, un nebeud

bloavezhioù 'zo, e oa ur vengleuz, e lec'h e vese sunet labourerien turk, portugalad, ha breton, ur memes planedenn kempennet deze gant ur patron breton. En hon bro iwe e vez kavet bleidi. Aet ar bouchon gant ar c'havr ha kollet eo bet o labour gant al labourerien : un taol fall all eo bet se ewid buhez ar vilajenn.

Ouzhpenn-se, ez eo aet kuit person ar barrous, ken berr ma oa ar peuriñ gantañ. En ilis iwe ez eo peg o c'hroc'hen douzh o c'hein. Ha kerkent all ez eo bet lakaet ar presbital en gwerzh... d'ober trotoueroù e-kreis ar bourk.

Lazhet eo an tan e forn ar bouloñjer, hag ema ar c'higer o c'hortos koulz al leve da bakañ e beadra ha prenañ an nor da vad.

War he zremenvan ema Lanvelleg, ha koulskoude en doa klasket kusul an ti-kêr ober un dra bennaked da zegass buhez er barrous, en ur sevel ul lotissamant. Med daoust hag-eñv o do c'hoant ar re yaouank da chom en ur gêr ma n'eus ti-skol ebed enni ewid o bugale ? N'eus med tud war o leve, o tistreiñ da vro o c'hawell hag a vo interesset, m'eus aon... Bez a vo iwe kliented ewid ti ar retretidi emaeer o vont da vrasaad anezañ.

N'eo ket evel-se e kresko niver an dud er barrous. Tregont vloaz 'zo e oa diw wech muioc'h a dud o chom en Lanvelleg. Ma vez kendalc'het evel-se, ne vo nemed ul lec'h hag a vo buhez ennañ : ar vered da deiz an Oll-Sent.

A-hed ar bloavezhioù en kanton Plistin a zo bet serret skolioù an eil war lerc'h eben : Tredrezh, Plufur ha Tremel lakaet assambles, Treduder, Sant-Kare, Lanvelleg... Piw a vo he zro bremañ ?

Daoust hag-eñv eo red d'ur skolaer bezañ « rañtabl ». N'eo ket ! a laromp-ni, re an UDB. Pegoulz 'vo dastumet bugale ar c'hêrioù bras da vezañ kaset d'ar skolioù war ar maes ? Eno e savfent evel radenn. Erbediñ arc'hant war an atom, med pas war amzer da-zont ar vugale : setu ar pezh a vefe red ober.

Kozhañ a ra ar c'hêrioù bihan, en em ziboblañ a reont, lesenn ar c'hapitalism eo. Stouiñ a ra an dud o fennoù... Skeud an Ankoù 'zo war ar maes...

D. Giraudon

AR FASI DENEL

Ewid an den etre (« le croquant moyen ») a zo un tammig ahanon, an heni en deus en em bilet e vis, meur a wech, o klask sankañ un tach a daolioù morzhol (ar fasi denel...), abeg ar gwalldaol bet en em gavet e La Hague zo dister awalc'h e dalvoudegezh... Ne welan-me nemed un dra : kontammet eo bet lec'hioù ha na zleent ket boud kontammet.

Hag o vezañ ma n'on ket sur ne vo ket flastret ur bis din-me an dro gentañ ma klaskin sankañ un tach adarre, n'on ket sur kennebeud ne vo ket gwraet, tu bennag en ur greisenn nukleel bennag, ur « fasi denel » all, mad da gass ar c'hontamm beteg kreisig-kreis va zi !

Per Ar Gall

levr di breizheg

(bandennoù tresset - pladennoù)

An "Ti Korn"

Alain LE FALHER

22 ru Bruat . Brest ☎ 80.36.50

Gernot

Breizh bet aloubet epad kehid-all (pewar bloaz), eo bet breinet al lodenn vrassañ eus an dud... Ar marc'had du... Ha, dreistoll, gouarnamant ar Betinisted, ar pefed, an is-peged, ar maer, ar varnerien, ar bolissed bihan ha bras... touet ganto doujañs, touet ganto plegañ o c'heñ bêteg an douar ewid bezañ gwelet mad gant ar vistri, an Nazied vreñ.

Ewid delc'her o flassoù, petra na rajent ket ? Dastum ha sammañ bugale o c'hen-vrois (alies ewid kuzhad o re o-hunan), hag o c'hass d'an Alamagn da sikour Hitler.

Gwelet hon eus traoù heugus. Koñver-sant gwerzherien dilhad, eus ar re vrassañ 'oa, o vont da **Baris** ha da lec'hioù all, da brenañ, pe, kentoc'h, da gemer ewid netra ar vac'hadourezh bet chomet e stalioù ar paour-kaezh Judewien kasset d'an Alamagn da vezañ lazhet ha losket (dewet). Ha kement-se e peb gwir ha peb onestis, herwez lesenn b/Pétain.

Gwelet 'm eus gwerzhañ, d'an Alaman-ted dreistoll, danvezioù kàer (seiz, mezher, gwlan...), beteg deg gwech ar pris a vesent koustet. Ne werzhent ket gwelloc'h-marc'had d'o c'henvrois. Alies e vese goulennet, ouzhpenn, ur pilerad amanenn pe ur greisenn kig-sall. Petra ne vese ket gant un tamm amanenn ! Kement tra a vese tu d'ober gantañ !

Soas ar Gaskêr a oa toulet pod bras he

dieneres ha ne gave den gouest d'e gem-penn e **Plouenan**. Klewet he doa hanw eus un artisan a **Gastell**, ampart war an dra. Setu hi da di **Etiennig-al-Luch**, un den fentus dreist !

Hag hi : « Va den mad, va dieneres ne dalv netra ma ne vez ket stanket an toull-mañ er pod ».

Etiennig : « N'eus toull ebet na 'm befe stanket, nemed **Toull-an-Nouc'h**, e **Plougouloum**, rag a-eneb d'ar mor ne stourm netra ». Hag eñv o sevel ar pod a-zioc'h d'e benn. « Ur gwall doull eo, Soas ! Mes gant ur pilerad amanenn e vez stanket n'eus forzh pesseurt toull. Mes amañ e rankan lakaad gantañ un tamm braw a gig-sall. Anes-se ne bego ket mad ».

Soas : « Ewid un toull ker bihan ! Re eo, kement-se ! Ha c'hoazh, n'eo ket sur e vije padus al labour ! »

Etiennig : « Ma ho peus c'hoant e vije padus al labour, me a raio kred ewid va labour. Mes neuse e rankin kaoud un tammig sac'had patates ouzhpenn ».

Soas : « Biskoazh kemend-all ! Kollet eo ho skiant vad ganeoc'h, va den mad ? »

Etiennig : « A-drugarez Doue, n'eo ket tre... Mes ar paotr a vese o laerezh ar peg en un usin alamant zo bet paket, ha taolet en toull-bac'h. Setu, ul lodenn eus ar boued-se zo ewid e c'hwreg hag e vugale ».

Soas : « Ho krediñ a ran... Kempennit va fod abenn warc'hoazh vitin. Abred e vezin ! »

Etiennig : « Ola, ola !... Va digarezit, Soas, araog mont pelloc'h. Ewid achuiñ, ur piled koar a lakaeoc'h e chapel **Kerellon** da **Sant Stefan**, en deus va heñ-chet war va micher. Ha dezañ da zalc'her da zegass din labour fonnus. Bremañ, ma keroc'h, c'hwi a lakay unan all da **Sant Herbod** benniget, ewid ma teuo buan kalz a amanenn er ribod »...

Da lavared eo : c'hoarzhin a reomp diwarbenn ar gontadenn-se. Gweled a reomp c'hoazh **Etiennig** ouzh he c'hontañ gant e aer divalis... Berroc'h e kavomp an amzer, ha soñjal nebeutoc'h en e suizhder e ra va c'heneil...

Dame'houllo eo hor bouzelloù, hag e c'houlennont boued...

Setu ez omp en em gavet e **Pleiben**.

En ostaleri en tu kleiz d'ar leurgêr ez antreomp. Asezet douzh un daol, e tebromp un tamm bara gant ur banne kafe, o selaou ar marvailhoù. Antreal a ra un den yaouank en ti, ha stagañ da gontañ d'an ostises penaos ema kont en **Norman-di**. Nebeud tre a geleier a glewomp. Setu ni staget da gaoseal outañ : ha bezañ e oa ur « maquis » bennag er c'hontre ?

— « Wardro **Lennon**, me'gred », emezañ. Ne lavaras ket muioc'h deomp, aon dezañ goñd eus pessort kostezenn edomp : pe a-eneb an Alamaned, pe a-du ganto.

Klewet en doa va c'heneil e **Kerhuon** penaos e oa en em gavet e **Pleiben** anaou-degezh dezañ, kerent martese. Kasset e-gis repuidi. Er « min » edont lojet. Setu ni heñchet ewid mont d'o gweled.

Biskoazh, e neb lec'h, n'omp bet dege-meret ker mad ! ker braw ! ker laouen ! Amañ n'eus hanw ebet da gaoud aon. O tont emaint a-zindan ar bombezennou a gouez fonnus war gêr **Vrest** ; o zi zokén zo bet pilet.

He-hunan ema ar wreg, gant tri a vugale. E **Brest** ema he gwas o labourad hag e teu beb sadorn d'ar gêr da dremen ar sul.

Petra eo gouest d'ober c'hoarzh ha laouenedigezh ur vaoues yaouank ! **Mari Goavec**, da weled a ran, hiziw an deiz, daou vloaz ha tregont goude, evel ma vije dec'h. Ar min !... Toulloù mengleuz dileset, leun a zour, kloset tro-dro gant or-

Skol an Emsav eo gwraet he soñj gant lañsan ur c'hoñkour bandennoù tresset. Ar pemp oberenn wellañ vo savet ul levr gante. Ewid gouzoud hirroc'h, skrivañ da : **Gwenole Gevell**, **Tinewez Kerloegen**, **Pluguen 29000 Kemper** !

Komanantit da gelaouenn
c'halleg an UDB

Le Peuple Breton (service abonnements *)

BP 304 - 29273 BREST-CEDEX

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

a gass e gomanant

Boutin : 40 L (1)

Skoaz : 60 L (1)

Estrenvro : 50 L (1)

(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Amañ an arc'hant

dre chekenn-bost (1)

dre vandat-lizher (1)

dre chekenn-vank (1)

CCP RENNES 2365-76

* mention à préciser absolument

jal-dreineg, ewid mired douzh an anevaled ha douzh ar vugale a vezañ beuzet.

An ti, heñvel un tammig ouzh un ti hent-houarn, a servije gwechall da vurew diouzh un tu, ha da lojamant diouzh an tu all, pa oa an usin mein-skent o vont endro.

Kempennet e oa bet buan ha buan. Ar prenestroù, stanket gant paper plastik, a roe nebeud a sklêrijenn. Laosk e oa an traoù gant an dorojoù, o vezañ ma edont kreñvaet gant plankennoù staget e kroas warno.

N'eus forzh ! Biskoazh ti ebed n'en deus, dreistoll dre an dud a oa ennañ, kennerzhed, tommet, dinaonet, kalonekaet daou baour-kaezh foeter-bro heb tan na toenn.

— « Bremañ, a lavaras deomp hor madoberoures, pa 'z eo leun ho kof, it da gousked, ma 'z an da walc'hiñ deoc'h kement tamm dilhad hoc'h eus, ha ne savoc'h ket alesse ken na vint sec'h. Setu amañ dour tomm, ewid gwalc'hiñ ho treid tanet ha frailhet, dienn ha lousoù ewid o distanañ. Kouskit !... Ha peuc'h !... Nos vad ! »

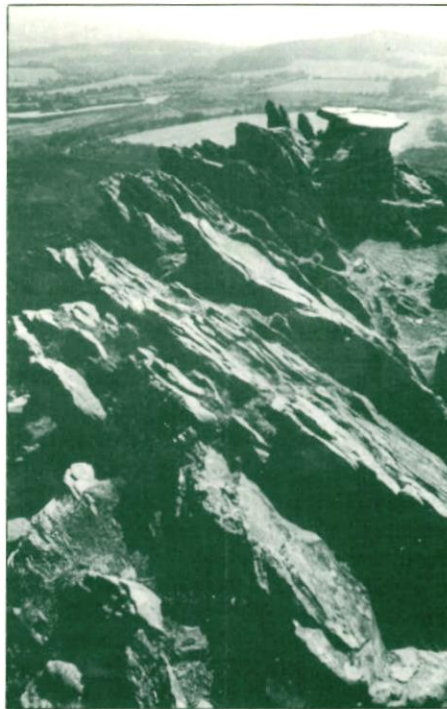
Penaos trugarekaad oll dud an tiegezh, paour o hunan, kollet ganto kalz eus o menaj, distaolet pell diouzh o c'hêr, en un toull kollet war ar maes don... Se da ziskouez e tiwan aessoc'h an unvaniezh e kalon an dud reuseudig, ewid e toues an dud pinwidig. Hor sperejoù diankeniet a zikour hor c'horfoù da ziskuizhañ ha da bareañ.

Setu ni, goude bezañ kousket epad pemzeg eur horoloj, ken ampart ha james, prest da gendelc'her beteg ar « maquis » a zo e-barzh ar c'hoajoù, nepell diouzh ar min. Pec'hed've deomp chom pelloc'h, en arvar d'ar pezh a c'hellje c'hoarvezoud gant tud ker mad, ha dre hor fasi.

Mes diaes eo en em ziframmañ diouzh diwvrec'h ar garantez, ewid kalediñ hor c'halonoù gant ar gassoni. Un dewezh all hag un noswezh all e rankomp chom gant hor mignonned.

Mes n'omp ket deuet beteg amañ ewid en em guzhad. Sikour a c'houlenn hor c'heneiled, hor breudeur dilestret en **Normandi**. D'an emgann ez eomp, heb aon, petra bennag e rankfemp merwel, ewid ma chomo hor bugale dieub en ur vro dieubet diouzh an Nazied.

Kerkent ha goulou-deiz, a-dreus al lan-

Karreg-an-Tan, e-barzh ar Menezioù Du, a-us da vourc'h Goueseg.

neier hag ar brouskoad, setu ni degouezet e traoñ ur parkad gwinizh, pa welomp un den yaouank er penn uhellañ, diskabell, war gorf e roched, war an erwenn o vediñ.

« Deomp 'ta d'e gavoud, a lavaras va c'heneil, hemañ martese a ouezo heñchañ ahanomp ».

E oamp ugent pas dioutañ, pa laoskas hemañ e falz da gouezañ, ha pa savas e gein, e oa ur fusuilh en e zaouarn, bantet warnomp. Ober a reas ur youc'hadenn skiltr : « Haut les mains ! Savit ho taouarn ! »... Sentiñ a reomp. « Baleit e va raog, an eil e-kichen egile. It da bakañ an toull-karr ».

Alan, va c'heneil, a c'hoanteas kaoseal, lavared e oamp stourmerien. « Baleit ! Baleit ! », ar fusuilh harp ouzh hor c'hein. Ober a reas ur sutadenn, ha kerkent e

teredas ur bagad paotred yaouank, darn gant mindrailheresed, darn gant fusuilhoù.

Ar paotr kentañ a lavaras d'ar bagad : « Setu amañ daou gañfard hag a oa o kantren en va fark. Kassit anezo da gavoud ar chef. Arabad ober poan ebed dezo ».

Laosket edomp da ziskenn hon daouarn a-ziwar hor c'hilpenn. Mes den ne respont d'ar goulennnoù a reomp. Wardro pemp kant pas a reomp araog en em gavoud en ur gêriadenn. Kaset omp dirag ar chef. E solier un ti kozh dileset gant e berc'henn, e oa ar chef asezet douzh un daol gozh ; un nebeud paperoù a oa warni, mes ur pikol pistolenn a oa war c'horre.

Pa oamp en em gavet er solier, e savas ar chef en e sav : ur pikol den e oa, treud, yaouank, wardro tregont vloaz dezañ.

— « Diskouezit ho paperioù » — « Ar re-mañ zo re faos, a lavaromp » — « Mad. Lavarit ho hanoioù gwirion ». Skrivañ a reas hon hanoioù war ur c'haierig, lizherenn-ha-lizherenn. — « Pelec'h oc'h bet ganet ? Eus pelec'h emaoch o tont ? Perag ho peus c'hoant d'en em gannañ ?... Mad, a lavaras en sevel ha gant ur mousc'hoarzh, ma n'eo ket gwir kement hag ho peus lavaret din, abenn ur c'hardeur amañ ez oc'h daou zen marw ».

Ha pa vije bet roet beb a daol horzh war hor penn, ne vijemp ket bet muioc'h dilavar... Va soñj kentañ : penaos, nemed gant ar pellgomz, kaoud keloù eus **Kastell-Paol** ? Piw a c'hellfe respont eus hor lealded ?...

Alan, va c'heneil, an dour en e zaoulagad, a lavaras erfin : « Euzhus eo kement-se. Goude bezañ bet kement a boan oc'h en em gavoud beteg ar « maquis », bezañ fusuilhet gant hor mignonned ! »

« Peuc'h ! eme ar chef, ar pennrener. C'hwi (en ur barlantañ d'ar bagad « patrioted » brogarourien), dalc'hit tost dezo. Deuit oll da va heul »...

Paperenn ewid goulenn mont e-barzh

UDB

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

Goulenn a ran moned e-barzh Unvaniezh Demokratel Breizh

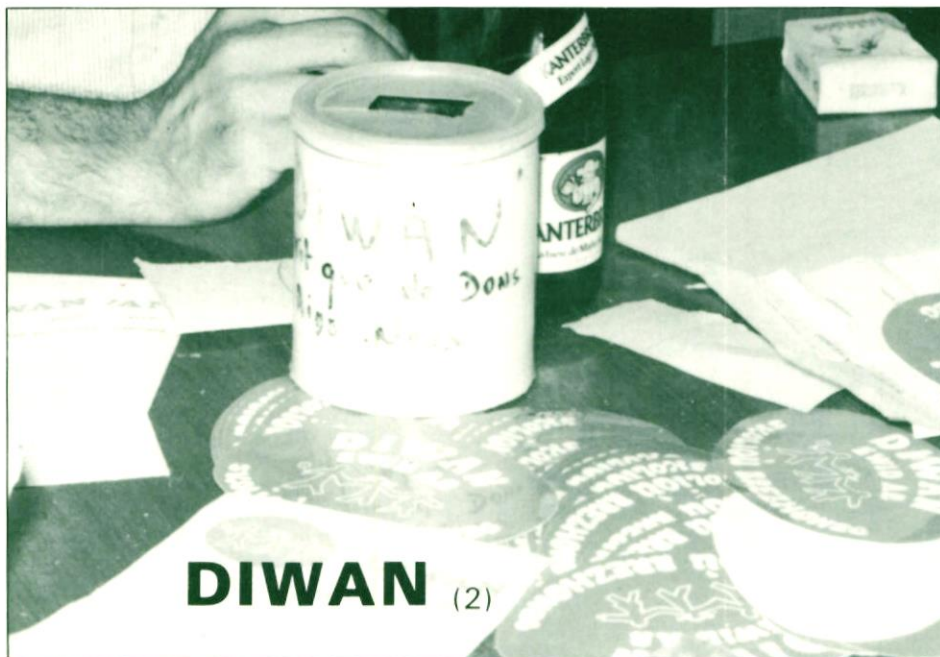
D'an (d'ar) 19

Sin :

Da gass en-dro
(troc'het pe akskrivet) da

UDB B.P. 304 - 29273 BREST-CEDEX

D'ar sadorn 20 a vis Genver 1979, da 20^h-30 e vo sonerezh ha kaniri e patronaj laïk **Pont-n' Abad**, gant **G. Servat** ha **Thierry Gahinet**. Auset eo bet an gant kevrenn vigouden **Diwan**, ewid ar skolioù **Diwan**.

DIWAN (2)

P.V. Ewid ar vugale a gaose brezhoneg er gêr dija, daoust ha n'eo ket koll amzer a-benn ar fin mont da skolioù Diwan ? Implijet e vezont da zeskiñ d'ar re all, med daoust ha n'eo ket e galleg memestra. Daoust hag int-i iwe a zesk un dra bennag ?

J.C.B. Gwir e c'hell bezañ, hag ez eo. Herwez ar skol eo, hag an niver anezo a zo, dreist peb tra. Med warlene n'oa kén daou vugel a oueze brezhoneg e skol ar Releg, e keñver tremen deg ne ouezent netra. Hag ar re yaouankañ ha lentañ edo an daou vugel-mañ.

Petra 'glask ar skolaer neuse ? N'eo ket deskiñ d'ar re a oar dija, med ober e seizh gwellañ gant ar re all n'eus ket tu dezañ da lesel da louediñ. Lakaad an daou rumm assambles a-nebeudoù.

P.V. Hag eñv ne vefe ket gwelloc'h neuse kaoud daou seurt skolioù ?

J.C.B. Martese, med daoust ha gant ur skolaer hepkén e teskfe brezhoneg ar vugale ? 'Gav ket din. Gant sikour an dud all, martese, med nebeudig tre a vez. Gwir eo eta ne zesk ket kalz ar re a oar dija.

P.V. Eo. Galleg a zeskont.

J.C.B. Ya, med henn ober a rafent n'eus forzh penaos, forzh pelec'h all e vefent. Med estreged ewid deskiñ war-eeun eo pouesus ez afent. Ar skrivagner Abeozen n'oa ket fellet dezañ, hag eñv o chom e Roazon araog ar bresel, deskiñ brezhoneg d'e vugale abalamour nompas ober « houldi gwenn » anezo (*). Un dañjer

a vefe ewid ar vugale ma ne servijfe o brezhoneg nemed da gaoseal er gêr. Da va soñj eo didalvez deskiñ d'ur bugel ur yezh na glewo nemed gant daou zen, pe memes unan hepkén alies. N'eo ket kennebeud an diskoulm lakaad, well-wazh, ar vugale-se da weled re all evelto, ur wech ar bloaz pe ziw. Zokén mard eo treutig, pe nompas re vad oll, ar brezhoneg a gaose ar vugale all ez eus nebeutoc'h a zañjer en em gavjent kollet en o brezhoneg.

P.V. Piw eo kerent ar vugale ? Klewet 'vez meur a dro eo emsaverien ha marjoed hepkén a zo.

J.C.B. Bezañ ez eus anezo, evel just. Sklaer eo ez eo gant emsaverien eo bet savet Diwan. Paneveto n'oa ket. Med estregeto zo iwe, pewar pe bemp den e-gis all ewid un emsaver. Marjoed n'eus ket kalz. Tud, me'laka, a vefe prest da gass o bugale da n'eus forzh peseurt skol na vefe ket an heni ofissiel. Ral eo e lesfent o bugale er skol tri miswezh.

P.V. Un toullad mad eus ar gerent ne ouezont ket brezhoneg. Daoust ha klasket e vez broudañ ha memes sikour anezo da zeskiñ ?

J.C.B. Hag e vez. Me'laka ez eus diw drederenn eus ar gerent ha ne ouezont ket brezhoneg. N'int ket prest eta da gaoseal brezhoneg ouzh o bugale, pa n'int ket ewid ober. Klasket 'vez e ouezfent da nebeutañ kement tra 'vez desket d'ar vugale. Abalamour na vefe ket re a droc'h adarre etre buhez ar gêr ha heni ar

skol. Ral eo, siwazh, o defe an dud en oad amzer da zeskiñ yezhoù.

P.V. Perag neuse kass o bugale d'ar skolioù-se ?

J.C.B. Da houzoud e vefe. Meur a abeg 'zo, kredabl. E skoaz an dud a oa araog, n'eo ket ar gerent-mañ tud o deus bet da c'houzañv abalamour d'ar yezh. Er c'hontrel int bet interestet gant adsav ar vreizhadelezh en deg bloawezh diwezañ, heb bezañ tostaet e gwirionez ewid ar bras anezo. C'hoant o deus e ouezfe brezhoneg o bugale. Ha tud evel-se ez eus bremañ ur bern anezo, me 'zo sur. Ne gavont ket kén diaes kass o bugale d'ur skol, eged deskiñ o hunan, mont da stajoù hag all.

P.V. Ha tud a gendalc'ho eo ar re-mañ ?

J.C.B. Me 'gred, ya. Beteg henn, n'eus bet koll ebed. En unan eus ar skolioù e lavare an dud a dro-war-dro, e mis Even, ne gassfe ket endro o bugale an hanter eus ar gerent. Padal, e mis Gwengolo, e oa muioc'h.

P.V. Diaesterioù zo bet en ur skol etre kerent 'zo hag ar skolaer, ket ? War betra ?

J.C.B. Da va soñj, n'oa ket a zarempred etreso, abalamour da bersonelezh peb heni, me 'gred. Ha neuse, edo eno e oa an diaessañ toud, a-fed labour gelenn, ha gant ur skolaer n'oa stummet e mod ebed. N'oa ket un afer mennosioù.

P.V. Gant arc'hant roet pe dastumet eo e vez paeet peb tra, daoust ha dont a rit a-benn d'en em dennañ ? Daoust ha sikouroù ofissiel pe dam-ofissiel a zo ? Eus peseurt tu ?

J.C.B. Justig eo. Parresioù 'zo a sikour en ur brestañ un ti pe ur sal. Med war dachenn ar pezh a zo red lakaad e-barzh, c'hoarielloù ha traoù evel-se, eno emamp ar paourrañ.

N'eus ket bet kontet c'hoazh ped den o deus roet arc'hant med ur bern a zo. Heniennoù 'zo a ro kalz memes. Kevredigezhioù 'zo, da skwer Bretoned Angers, med kalz re all a zo iwe. A-wechoù iwe e vez votet gant lod reiñ un dra bennag hag a vez nac'het da c'houde gant ur pefed. Festoù-nos a vez iwe hag abadennoù all.

P.V. Daoust ha n'eus ket un dañjer gant bugale o deus gwelet dija ar skolioù ofissiel e welfent ar « skol vihan » just awalc'h e-gis un dra paourroc'h eged eben, o dije jalousi outi ?

AR FALZ

kelaouenn drimisieg an Emsav diasezet gant Yann Sohier, bodet ennañ skolaerion ha kelennerion Vreizh a-du gant ur skol vreizheg ha laik gwirion

Lennit Ar Falz ! Komanantit d'Ar Falz !

(30 L ewid 6 niv.).

AR FALZ, Str. Kan-Ar-Gwez - 29245 PLOURIN-MONTRouLES
KRP 430-20 H ROAZON

AL LIAMM

ar gelaouenn nemeti o roiñ, 6 gwech ar bloaz
barzhonegoù, kontadennoù, pennadoù a beb sort ha keleier
80 pajenn e peb niverenn - Rener : Ronan Huon

komanant : 50 L - Studierien : 35 L

Teñzorier-merour : P. Le Bihan - 16, rue des Fours-à-Chaux
ST-SERVAN 35400 ST-MALO - CCP 5349-06 PARIS

J.C.B. Evel just. Er memes doare ma c'hellont kavoud diaes paourentez o zud e-skoaz ar pezh a welont en tele. Me 'gred avad e vez eürus ar vugale en hon skolioù.

P.V. Daoust ha klasket ez eus bet, e-gis en Euskadi, sañset, diasezañ tro-dro d'ar skol, med en diavaes anezi, ur vuhez sossial ? Pa ne ve kén abalamour aosañ traoù. Hag eñv o deus ar skolioù degasset buhez un tamm da barresioù 'zo ? E parresioù bihan, evel just.

J.C.B. Diaes awalc'h eo, e gwirionez, rag n'eo ket er barres memes e vez ar familhoù o chom, peurlieusañ. Soñjet 'z eus bet ober, med ne gredan ket ez eus bet klasket. Med, neuse, en Euskadi eo kalz aessoc'h, gant buhezekoc'h kalz eo ar yezh eno.

P.V. Ewid bremañ n'eo kén skolioù-mamm ho peus savet. Me 'gav din avad ho peus soñj mont pelloc'h ?

J.C.B. Ar vugale a vo bet ganeomp o devo desket un tamm brezhoneg. Med, goude, ma n'o-do ket tro da genderc'hel bemdez, e vo kollet buan ganto, nemed ha brezhoneg er gêr a vefe. Mont pelloc'h a zo ur red. Buan e tesk ar vugale, med disoñjal ken, dillo all a reont iwe. Skolioù derez kentañ zo un afer all da sevel. Prewez e vo red dezo bezañ. En Euskadi o doa bet diaesterioù gant an Akademiezh, pa oa savet o skol gentañ. Kaer 'zo nompas henn menegiñ, med ur skol brewez e oa. Ni n'hon eus ket c'hoant, rag e Breizh e sinifi un dra ressis mad ar ger-mañ. N'on ket sur e teufemp a-benn da lakaad an dud da gompren. Ar rebec'h-mañ hon eus klewet meur a wech dija, pa n'omp ket « skolioù » er ster ofissiel ewid c'hoazh, gant kusulioù kêrioù 'zo. Med n'eus diskoulm all ebed, rag ar c'houarnamant ne chañcho ket.

P.V. Petra eo emzalc'h ar sindikadoù kelennerien ?

J.C.B. Heni ofissiel ebed. Sikouret omp gant ar SGEN, e-lec'h ma 'z eus

tud a gompren pezh emaoamp o klask ober. Tud ar SNI, ez eus meur a heni en o zoues a zo a-eneb ouzhomp, tud o deus bet skrivet pennadoù ha lizheroù embannet amañ hag ahont. Ewito ez eomp a-eneb d'o mennosioù laik, eus ur skol ewid toud an dud. Evel-se, newez 'zo, omp bet taget gant tud SNI an Oriant.

P.V. Peur ho peus soñj komañs gant ar skolioù derez kentañ ?

J.C.B. Buan-tre, a-benn daou vloaz, lakaomp.

P.V. Ha pesseurt kudennoù a vo, a soñj dit ?

J.C.B. Heni ar yezh skrivet. Heni an doare-skrivañ. Ar programoù. Al levrioù.

O vewañ emaoamp en ur bed e-lec'h ma 'z eus ur bern teknikoù, hag ar vugale a oar ur bern gerioù evel-se abred tre. E brezhoneg e vo red deomp choas. Martese e vo implijet ar gerioù « galleg », brezhonekaet un tamm, med ur choas a ranko bezañ, hag ewid an oll skolioù. Martese ne vo ket ezomm kement-se a c'herioù en oll, med red 'vo choas mad ar re a vo. Tud a vicher war an dañveziou-se, ha brezhonegerien vad ouzhpenn, eo a ranko henn ober.

Ewid ar skolioù-mamm, ez eus bet diviset ober gant ar rannyezhoù, standartaet kalz. Med e skolioù e-lec'h ma vo kelennet da vad traoù ressis, ne vo ket tu da genderc'hel, nemed en ur standartaad e vefe. Sistematikaet e ranko bezañ na ped tra, hanoioù ar bleunioù da skwer.

P.V. Daoust ha bodadoù-labour a zo war an traoù-se ?

J.C.B. War ar bedagogiezh ez eus unan, ha neuse war ar yezh e vo er bloaz-mañ.

P.V. Hag ewid pezh a sell al lec'h ? Daoust ha meur a skol a vo iwe, peotramant e klaskoc'h sevel unan hepkén da gentañ, hag e pelec'h ? Ur skol-lojañ e vefe neuse ?

J.C.B. War se n'eus ket bet studiet kement-se c'hoazh, med amañ e Bro-Leon, lakaomp, e rankfe bezañ pemp

skol-vamm o vont en-dro er bloaz-mañ. Kredabl bras e vefe tu neuse d'ober ur skol derez kentañ, un tu bennag e-kreis ar vro. Eno adarre eo trawalc'h pewar pe bemp bugel ewid komañs.

P.V. An doare-skrivañ ?

J.C.B. Diviset ez eus bet un dra : ober gant unan hepkén. Med peheni ? Da zeskiñ lenn d'ar vugale ne welan ket e vefe tu da lavared dezo n'eo ket strikt ar mod-skrivañ. Nompas ober eus se un afer relijius, kasimant, e-gis ma 'z eus er skolioù galleg pe e spered pennoù bras 'so en Emsav brezhoneg. Ewid abegoù pratik avad eo red ne vefe kén un doare. Ha neuse, ma 'z eo un dra vraw ewid tud en oad, o treiñ en o fenn o hunan, n'o devez ket bugale amzer da goll gant traoù evel-se. Ha diouzhtu e welfent ar c'hemm etre galleg ha brezhoneg. Aessoc'h dezo an hent sirius eged heni ar frankis.

P.V. Daoust hag ez eus tud e-barzh Diwan a'n em soñj da weled penaos e vefe tu martese da ziasezañ un tu bennag ur gevredigezh brezhoneg he yezh, pa 'z eo se an harp bras a vank bremañ ?

J.C.B. N'ouson ket re, ha me n'em eus ket kalz kred en traoù-se.

P.V. Estreged dre arc'hant, ha neuse, evel just, desevel o bugale e brezhoneg, petra 'c'hell an dud ober da sikour Diwan ?

J.C.B. En em soñjal war ar c'hudennoù a zo, ha klask o diskoulmañ. Kemer perzh e bodadoù-labour. Ha neuse sikour en un doare materiel gant ober arrebeuri-skol pe c'hoarielloù. Ha pouesañ e peb lec'h dre ar vro ewid ma vo lakaet brezhoneg en oll skolioù all.

**Komzoù dastumet
ha renket gant Mikael Madeg**

(*) Notenn : E Paris 'm oa gwelet ur mab dezañ devet keuz dezañ pa ne oueze ket brezhoneg, hag en oa degasset e vab dezañ da gentelioù brezhoneg a raen eno d'ar-poent-se (M.M.)

Ken vroidi,

Gant un tammig dale e kemeran ur c'homanant newez, dre ma'z on dedennet gant ar pezh a c'hoarvez e Breizh.

Abaoe votadeg Meurzh 78 e santer **Pobl Vreizh** nec'het gant unvaniezh an tu kleiz. N'eo ket souezhus, rag dleoud a rafe hon stourm bezañ broadel ha sossialist, heb bezañ staget ouzh an tu kleiz gall hag e dousmac'h. N'eus netra a vad da c'hortos digant ar re-se ewid Breizh. Kement-mañ a dalv iwe ewid lamponed an tu dehoù. Laoskomp anezo d'ober kokoriko. Ne c'hellimp ket bezañ dieub diouzh Bro-C'hall ma vezomp staget ouzh frammadur e strolladoù politikel.

Mad, yec'hed ha nerzh d'an oll, rag n'eo ket gwraet an eost c'hoazh, na tost.

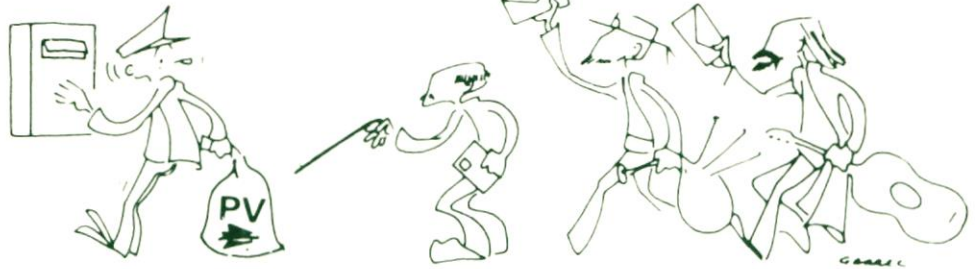
Arnold Colleau,

37170 Chambray-Les-Tours

Ne gav ket deomp ez eo « nec'het » Pobl Vreizh gant unvaniezh an tu kleiz : nec'hetoc'h eo Mitterrand, Marchais, Rocard, Fabre, Ellenstein ha kensorted ! Ha n'omp ket « staget » douz an tu kleiz : dre ma'z omp eus an tu kleiz iwe, e ouezomp ervad ez eus traoù boutin etre an oll re hag a zo eus an tu kleiz e-barzh ar bed oll. Ma'z eus bec'h etre re an tu kleiz gall, se n'eo ket hon afer-ni, se zo un afer etre Gallaoued, ewid ar galloud da gemer gant an eil re pe ar re all. Ouzhpenn-se, lod eus ar re-mañ ez eo o c'hokoriko kreñvoc'h ewid heni ar reoù all. Lesomp ar c'hejer da gokorikoñ assambles ha da ziskrapañ an teil gall. Ewidomp-ni, e chomimp eus an tu kleiz, en desped da ardoù ha da sinema paotred an « appareil » kleiz gall, hag e chomimp iwe stard en hon ivoul breizheg, hag ase, ma teu re an tu kleiz gall deomp, evel m'int aet da re an Aljeri ugent vloaz zo (« L'Algérie c'est la France », a lâre neuse ar paotr Mitterrand), neuse e vo gwelet n'omp ket « staget » douz an tu kleiz gall, rag a-benn neuse en defe diskouezet an tu-se ez eo gall, mes pas kleiz.

Pobl Vreizh

LIZHEROÙ

Ha dezañ bezañ ur c'hamarad din, e rankan lavared n'on ket a-du kâer gant ar paotr **Jakob**, eus **Ploubêr**, eo bet embanet e lizher war niverenn diwezañ **Pobl Vreizh**. Ha me a ouenn gomersañted eus Bro-Leon, e komprenan re vad n'en defe ket c'hoant da baeañ e gomanant. Med digarezioù a ro ewid se, n'int na sirius na politikel.

Kaos dalc'hmad eus ar memes traoù ? Ha faot deomp eo, ma 'ma ar fallentezh war ekonomiezh ar vro ? Kredabl sur e kavjemp gwelloc'h kaoud un tamm meuleudi da ganañ, ewid chañch. Strizh an danvez ? Ne welan ket re vad ar gasetenn bolitikel nemeti e brezhoneg oc'h ober kaos eus sonerezh Bro-Veksik, pe eus ar vicher tapoud avanked en Alaska. Pa 'ma an tan en ti, n'eo ket mont d'ober kof rous e foenneg an ameseg.

Ha neuse, mard eo skuizh abalamour e vez dalc'hmad ar memes re a skriv e-barzh... re aes eo kass an dorch d'ar gêr dezañ, ha deomp, pa ne ve kên, eus petra e kav dit e c'hellfe bezañ gwraet hanw. Aes tre eo pismigañ d'an dud a zo dibismig abalamour ne gemeront riskl ebed kennebeud.

Mikael Madeg, Brest

Penaos 'vez kavet **Pobl Vreizh** ganin ? Pouesus, ne lâran ket, med fentus ne gavan ket.

Me 'gav din e vefe tu da gaoud ur c'hard-pajennad, pe ouzhpenn, d'ober gant un doare all, m' Ifig mi-raisin. « Ar re na c'hoarzhint ket, n'int ket tadoù pouesus » (Ste Thérèse de Lisieux) (cernés)

D. Stenfort "le Merzer

Feiz ! Lod a lavar ez eus re a « vousfent diabarzh » war b/Pobl Vreizh. Setu amañ « mousfent diavaes » an taol-mañ. N'eo ket sur kennebeud e plijo d'an oll. Mes eus beb sort a ranker kaoud ! Ra gasso hon lennerion pennadoù fentus ha mousfentus da b/Pobl Vreizh. D'an heni a c'hounez ar c'hoñkour, e vo kasset ur skwerenn eus Histoire d'une âme Santes Teresa Lisieux (dibikouset), gant ma vo bet troet e brezhoneg ahann-di al lev'r brudet-se.

Pobl Vreizh

Setu ma adkomanant-skoazell 100 L, ewid gwellaad **Pobl Vreizh**. Me soñj e vefe moien dimp ober muioc'h a blass d'ar c'heleier sossial, dreistoll pa vez paotred eus an UDB bar jeu war an dachenn. Ur

gudenn eo lakaad an dud da skrivañ eveljust.

Un dra all : goude ma vo achu gant istor an daou FTP, martese e vefe possubl da b/Pobl Vreizh ober ur sort tro-Breizh, en ur studiañ ur rannvro warlerc'h eben, en ur ziskouez ar c'hudennoù, hag iwe ar pezh a raer war beb tachenn ewid saveteiñ ekonomiezh ha kultur ar vro.

L. Kleac'h, Kemper

Ur paotr mad eo Loeis Kleac'h, ur bern traoù mad zo gantañ ba e benn. Ouzhpenn-se, gwech ha gwech all e kass un tamm lizher, un tamm pennad da b/Pobl Vreizh. Mad tre. Mes evel ma skriv e hunan : « Ur gudenn eo lakaad an dud da skrivañ » ! ! ! Amañ ni paotred Pobl Vreizh a oar mad petra eo !

Laoskomp istor da daou FTP da vont beteg ar fin : pa vo achu, e vo gwelet petra vo lakaet en e blass. Plijoud a ra KALZ istor an daou FTP : a-boues eo deomp-ni gouzoud petra eo bet ar bresel hag ar vossenn nazi. Ur bern tud : Frañsisien, Anglisen, Serbed, Bretoned, Beljed, Alamanted... o deus skuilhet o gwad ewid lakaad un harz d'ar vossenn nazi-se, hag a oa o vont da vreinañ ar bed a-bezh, na vefe bet laosket da vont. Ur bern Bretoned zo bet bar Resistañs, a-eneb da enebourien ar frankis a oa an Nazied. Goude-se, gant da Gaille hag e re, eo bet « ankouet » roet he frankis da Vreizh ! Goude-se eo bet aet ar Frañs a-eneb d'ar pobloù sujet ganti : re an Indochin, re an Aljeri dreistoll, o deus paeet KER an enor da vezañ bet koloniset gant ar Frañs, goude bezañ bet ifrontet awalc'h ewid klask ren o aferioù o-hunan.

Ar Resistañs a oa un afer tud libr. Goude-se eo bet rekuperet gant ar Stad kapitalist gall stourm an dud libr-se. Resistanted Vreizh zo da Vreizh da gentañ, ha d'ar bed a-bezh goude-se : n'eus harz ebed ewid ar frankis. Ha n'eo ket nassionalisted ar Frañs — PCF ha RPR dorn-hadorn — eo a bako ar Vretoned kar o bro ouzh o lakaad, a eneb dehe, e plegoù an drapo triliw.

Pobl Vreizh

Keneiled ker Pobl Vreizh,

Ho pediñ a ran da va digareziñ ewid nompas bezañ deuet kentoc'h d'ho trugarekaad, da lavared deoc'h pegen plijus e kavan **Pobl Vreizh**, ha pegement a vall 'm bez d'he lenn. An niverenn 107 dreistoll zo kâer dispar, gant an tressadennoù, al luc'hskeudennoù pa lavar in mad ; da gentañ, an talbenn : disheñvel ! — er c'hreis,

Kimere'h ha Brasparz, koantig toud, hag ar moc'h bihan ; en dibenn manifestadeg b/Plouared, mad tre. ! Gwelloc'h ewid biskoazh ar pennadoù-skrid.

Dont a raio al labourerien-douar da gompren emichañs eo poent dezo, dorn-ha-dorn gant tud dilabour ar c'hêrioù, kass ar Giscard hag ar Barre-kof-you'd gant ar foultr. Ar re-mañ zo bremañ o kennig war ur plad ar pezh en deus c'hwit Hitler kemer dre an nerzh hag ar fallagriez. C'hoant o deus roñ da-zont Bro-C'hall hag oll vroioù Europa d'ar faos demokrated sossial, H. Schmidt hag all ; ar re-mañ n'int tamm ebed gwelloc'h eged an nassional-sossialisted, paotred ar bresel tremenet.

Breizhis, digorit ha taoulagad ! Taolit ewezh !

Deoc'h-c'hwi, keneiled ker, nerzh-kalon deoc'h oll da gendelc'her gant al labour pouses a zo ho heni. Ha degemerit va gwellañ gourc'hemennou.

Yann-Vadezour An Deuñv, Kastell-Paol

Yann Vadezour an Deuñv, oberour ar skrid « Daou Stourmer Breizhad FTP ».

Degass a reomp da soñj d'hol lennerien ez eo Yann Vadezour An Deuñv oberour ar pezh-skrid Daou stourmer Breizhad FTP, a vez embannet war b/Pobl Vreizh pennad-ha-pennad eizh mis zo bremañ. Tapet gantañ, braw, e 77 vloaz, ema Yann-Vadezour e-barzh an UDB, hag ez eo gouest da roñ lamm da veur a heni, yaouankoc'h a oad martese, mes pas a galon ! Trugarez vras a lâromp dezañ ni amañ, paotred Pobl Vreizh, ewid e lizher ker frealzus ewito.

Pobl Vreizh

Serj Marchat ha **Marzhina Ribouchon**, e vaoues zo kountant o kemenn deoc'h ganedigezh o merc'h **Maiwenn**, e Levallois, d'ar 6/12/78.

Hag e kass an tad hag ar vamm 20 L da b/Pobl Vreizh. Trugarez vras, ha gourc'hemennou da oll dud an tiegezh m'eo bet kresket an dud ennañ.

Pobl Vreizh

Adkomanantiñ a ran da **b/Pobl Vreizh** Va gwellañ gourc'hemennou ewid ar gelaouenn. Kendalc'hit !

Hag e kassan 40 L ewid brezhoneka-dur ar strollad : red eo d'an oll deskiñ ha implij ar brezhoneg.

Mikael Konk, Plougin

A-benn ar fin e kassan deoc'h ma c'homanant da **b/Pobl Vreizh**. Araog e tegemer **Pobl Vreizh** ewid ar C'helc'h brezhoneg amañ, mes bremañ e fell din komanantiñ ma-hunan.

A galon ganeoc'h.

Rhisiart Hincks, Aberystwyth, Bro-Gembre

Mignoned ker **Pobl Vreizh**,

Kass a ran deoc'h va 50 lur da adkomanantiñ da **b/Pobl Vreizh**. Plijoud a ra din bepred lenn ar pajennoù war ar vuhez a-vremañ e Breizh.

Mad e vefe hebkén gweled un deiz ben-nag ur pennad, hag eñv berr, war vro **Kernow**. Da'm soñj e vefe talvoudus lenn pennadoù war Vro-Gembre, koulz ha war Vreizh, peogwir en diw vro ema bew ar yezh, ha peogwir ez eus enne ur strollad politikel ha nerzhus awalc'h.

Ganeomp ez eus ur strollad, **Mebyon Kernow** : n'eo ket nerzhus awalc'h c'hoazh, hag hon yezh vroadel a oa aet war wanaad daou gantved zo, ewiti da vont war greñvaad bremañ, gant strivadeg vras.

Kavit ataw an dra-mañ evel kemenn d'ar Vretoned.

Gant va gwellañ gourc'hemennou.

Wella Angell, Saltash, Kernow, G.B.

Trugarez vras a lâromp d'hon daou lenner a Vro-Gembre hag a Gernow. Heñvel awalc'h eo hon yezhoù, mes ar c'hudennoù politikel n'int ket. Un deiz bennag mechañs e vo savet ur pennad diwarbenn Kernow. War Vro-Gembre ez eus bet savet meur a heni dija.

Dorn-ha-dorn gant oll bobloù gwasket ar bed-oll.

Pobl Vreizh

NEWEZ DEUET ER MAES...

Ul levr kêr meurbed ar stumm anezañ : **La Bretagne d'hier et de demain**, bet skrivet gant **Yann Brekilien**, unan hag en deus bet duet kalz paper dija diwarbenn danvez Breizh. Al levr-mañ ez eus ennañ 216 p., bras kenañ ar vent anezo (235 mm × 315 mm), 230 foto (50 anezo zo e liw). N'eo ket ul levr marc'hadmad : 199 lur an tamm. Setu ne vo prenet na gant ar Smikarded na gant an dud dilabour. Bez e c'hello evelkent bezañ kenniget d'ur filhor pe d'ur mignon er mare-mañ eus ur bloaz, mare ar profoù... Bremañ neuse, arabad soñjal ez eus amañ istor rik ; n'eus ket. Yann Brekilien a oar, evel ma lavar-femp e galleg « nijal war diwaskell an huñvre ». Arzour, barzh o skrivañ e komz-plaen eo Brekilien ; istorour n'eo ket. Se ne vir ket e klask stourm ewid Breizh, en e zoare dezañ eveljust.

KORN AR BREZHONEG

(BLOAWEZH 78)

(Kanaouenn gwraet diwar-benn ur staj brezhoneg a zo bet er Gilli-Poulaouen e-pad vakañsoù an Ollsent...)

Pewar mestr bras ar skol
Zo rassamblet da sklêrijennañ ar bobl.

Skol ar Gilli neuint choaset
'Bae eo manket ar galleg.

Eürs eo deomp kaoud tud speredeg
Soñjet neuint disoleiñ ur steredenn.

Tud deus pewar c'horn ar vro oa nem gavet
Deus Bolaseg da dap Speied.

N'ankouamp ket re ar C'hot-du-Nor,
Graet a oa deze enor.

Kaoseal a raomp ar brezhoneg,
Med n'ouzomp ket e skrivet.

'N eil tu d'egile vije diskouezet bolontez,
Sikouret e oamp da lenn iwe.

Komzoù zo ne meump ket klawet,
War an « ardoasenn vras » e vesent skrivet.

An dud yaouank a oa seder,
Kontant oant deus ar skolaer.

Sklêrijenn an deiz oc'h isellaad,
Red e oa dispartiad.

Toud an dra-se a echuas
Gant ur fest-nos a oa bras.

Dihastañ a reas ar vombar
'Wid dañserien an Argoad.
Ar baotred a oa lijer
Nijal a raent 'barzh an aer.

Boteier koad'oant ket 'wid resistañ
Deus dañserien oa bet 'tiskuihañ.

Ur plac'h yaouank o tont maes deus ar goulou
Na skoet he fenn ba ur peul bar c'hour-où.

Goulou vije gwelet bar Justissoù (1)
Ni' meump ket urzh med d'al loaroù.

Hirio ne oa ket an deiz
'Vid kaoud sklêrijenn al loar newez.

Na ziskourajomp ket ewid-se
'Benn tri mis vo adlaket an dra-se.

Pier ar C'hoad

(1) Tier war ur boss e-kichen bourk Poulaouen.

SKARZHET...

Skarzhed eo bet eus Unvaniezh Demokratel Breizh, ma oant isili anezi, G. Caro hag E. Morvan, dre m'o deus labouret a-eneb d'an UDB.

PIW ZO O LÂRED GEWIER ?

Newez zo ez eus bet ur goñfertañs bras adarre, unan ouzhpenn, hag eo bet dalc'het ar goñfertañs-se e kreisig-kreis ar Frañs eternel, e Vichy. Ur gêr vrudet eo Vichy : dour mad da evañ a vez kavet eno, ar pezh a zo ur burzhud en deiz a hiziw, ken saotret ha ma'z eo peb tra ; an dour-mañ, sañset, a zegass ar yec'hed ouzhpenn, daoust ma n'eus bet den ebed, ewid o lâred c'hoazh e oa ken mirakulus hag heni Lourd...

Ewid un dra all c'hoazh eo brudet Vichy : eno e oa gouarnamant Pétain oc'h ober e zemeurañs epad ar bresel... Ha kaer zo bet strinkañ dour Vichy war vez ar marichal kozh, n'eur ket deuet a-benn c'hoazh da walc'hiñ ar pezh tamm loustoni a zo aet ouzh dilhad ar frankis... Eveljust, tud Vichy n'o deus sort ebed d'ober e-barzh an afer, mes ne vern, pa gomzer eus politik, n'eo ket Vichy un hanw hag a lak an traou da vezañ aes-soc'h.

Gant ar gonfertañs newez bet e Vichy, n'eo ket sur tamm ebed ez ay war wellaad brud ar gêr-se eus departamant an Allier. « Conférence nationale sur l'aménagement du territoire » a oa hanw ha pal ar goñfertañs eta... Eveljust ez eus bet gwelet ha klawet ur bern tud, ha beteg Valéry Giscard d'Estaing e hunan. Neuse 'ta, ma 'n deus gwraet presidant ar Republik Gall an diblass, e sinifi kement-se e oa un dra a-boues, n'eo ket gwir ?

A-boues petra, hag a-boues ewid piw ? Ma komzer eus kempenn hag adkempenn,

eus aosañ hag adaosañ an territouer, e c'hellomp lâred, ni Bretoned, ez omp interestet kenañ gant an afer-se, pa weler e pessort stad eo bet lakaet Breizh abaoe daou-c'hant vloaz gant ar c'hreisennañ, hag en deus lamet digant Breizh ar bossupted d'ober an disterrañ tra heb aotre ar gouarnamant-kreis...

Ouzhpenn-se, ez eus lod, beteg e Breizh, o lâred ez eo Giscard ur paotr mad. Daoust hag n'eo ket Giscard hag a lâre, d'an 8 a vis Ebrel 1969, pell araog bezañ lakaet da bresidant ar Republik eta : « Ar pezh a raer en ur sevel ar rannvroeladur (régionalisation), eo poaniañ da adkemer ha da fichañ ewid hon amzer-ni — ma sav kement a gudennoù a-boues war dachennoù ar mont-ha-dont etre ar c'hêrioù, ar sevel-kêrioù, an industrialisañ — ar pastel-loù-melestradur kozh bet gwraet tammoù gante da vare Dispac'h 1789. Er c'heñver-se ez eo ken nesser ar rannvroeladur en diabarzh ha ma 'z eo an europeanisañ en diavaes ».

Braw. Dispar memes. Arabad ankouaad avad eo bet distaget ar c'homzoù-mañ gant Giscard d'ar mare ma oa de Gaulle o prientiñ e referendum war ar Senad hag ar rannvroioù. M'en deus Giscard roet lamm d'ar jeneral kozh, dre ma ne yae ket, sañset, pell awalc'h war dachenn ar rannvroeladur end-eeun.

Bremañ avad, p'ema asezet Giscard war gador de Gaulle, m'eo bet asezet warni Pompidou iwe warlerc'h an heni kozh, e c'heller lâred kement-mañ, ha dreistoll

warlerc'h koñfertañs Vichy : n'eo bet aet falloc'h biskoazh stad ar rannvroeladur er Frañs. De Gaulle ha Pompidou a rae van c'hoazh, beteg ur serten poent : hemañ ne ra ket, e mod ebed. Moarvad, dre ma 'z eus bec'h awalc'h warnañ gant afer an Europ, ne fell ket dezañ lakaad Chirac ha Sanguinetti, heb disoñjal Marchais hag e re, da fachañ ha da grugañ re, en ur zegass war wel kudenn ar rannvroioù.

Politikerezh bras, uhel, eveljust. Gwazh-a-se ewid Breizh hag ar rannvroioù paour. Bes e c'hellont gortos. Gwazh-a-se ma kollont o gwad hag o buhez abaoe daou gantved.

Ha neuse, petra an diaoul e oa aet Ivonig Gicquel eus Kendalc'h, ha tud all eus ar c'hozh Celib d'ober e Vichy ? Diskouez o anaoudegezh vad da Giscard ewid ar Chart Kulturel ? Ober van da vezañ deuet da selaou en hanw Breizh ? Aes eo goñd : o c'hoari o notabled e oant.

Piw zo o lâred gewier 15 vloaz zo ? An UDB ! Pa lavar ingal hag aketus n'eus nemed awel ha moged o tont eus an Ely-sée, komzoù flour ewid tromplañ an dud, hag ar Vretoned ispisial. Bez zo mekani-kou ewid beb sort traou. Gouarnamant bourc'his ar Frañs zo unan da lavared gewier.

UDB

N'he deus ar foto-mañ netra da weled gant ar pennad-stur, a lâro lod martese... Geo, koulskoude : piw zo o kass d'an traoñ al labour-douar e Breizh, ma n'eo ket Giscard, hag a zo e penn ar stad kapitalist gall...